Europees Parlement
2024-2029

AANGENOMEN TEKSTEN

P10_TA(2026)0218

Commissieverslag 2025 over Noord-Macedonië

Resolutie van het Europees Parlement van 17 juni 2026 over het Commissieverslag 2025 over Noord-Macedonië (2025/2254(INI))

Het Europees Parlement,

– gezien de Stabilisatie- en associatieovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de Republiek Noord-Macedonië, anderzijds[1],

– gezien het verzoek van Noord-Macedonië om toetreding tot de Europese Unie, dat op 22 maart 2004 is ingediend,

– gezien het besluit van de Europese Raad van 16 december 2005 om Noord-Macedonië de status van kandidaat-lidstaat te verlenen,

– gezien de conclusies van de Raad over uitbreiding — Noord-Macedonië en Albanië van 18 juli 2022 en de conclusies van de Raad over uitbreiding van 17 december 2024,

– gezien Verordening (EU) 2021/1529 van het Europees Parlement en de Raad van 15 september 2021 tot vaststelling van het instrument voor pretoetredingssteun (IPA III)[2],

– gezien Verordening (EU) 2024/1449 van het Europees Parlement en de Raad van 14 mei 2024 tot oprichting van de hervormings- en groeifaciliteit voor de Westelijke Balkan[3],

– gezien de hervormingsagenda van Noord-Macedonië, die op 23 oktober 2024 is goedgekeurd door de Commissie in het kader van de hervormings- en groeifaciliteit voor de Westelijke Balkan,

– gezien de mededeling van de Commissie van 5 februari 2020,

---

1 PB L 84 van 20.3.2004, blz. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2004/239(2)/oj.
2 PB L 330 van 20.9.2021, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1529/oj.
3 PB L, 2024/1449, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1449/oj.

getiteld “Bevordering van het toetredingsproces – Een geloofwaardig EU-perspectief voor de Westelijke Balkan” (COM(2020)0057),

– gezien de mededeling van de Commissie van 8 november 2023, getiteld “Nieuw groeiplan voor de Westelijke Balkan” (COM(2023)0691),

– gezien de mededeling van de Commissie van 20 maart 2024 betreffende pretoetredingshervormingen en -beleidsevaluaties (COM(2024)0146),

– gezien de mededeling van de Commissie van 8 juli 2025, getiteld “Verslag over de rechtsstaat 2025” (COM(2025)0900), en het bijbehorende werkdocument van de diensten van de Commissie, getiteld “2025 Rule of Law Report – Country Chapter on the rule of law situation in North Macedonia” (Verslag over de rechtsstaat 2025 – Hoofdstuk over de situatie van de rechtsstaat in Noord-Macedonië) (SWD(2025)0930),

– gezien de mededeling van de Commissie van 4 november 2025, getiteld “Mededeling inzake het uitbreidingsbeleid van de EU voor 2025” (COM(2025)0690) en het bijbehorende werkdocument van de diensten van de Commissie over het verslag voor Noord-Macedonië 2025 (SWD(2025)0753),

– gezien het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens (EVRM) en de jurisprudentie van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens,

– gezien de topbijeenkomsten EU-Westelijke Balkan van 2018, 2020 en 2021 in respectievelijk Sofia, Zagreb en Brdo pri Kranju en de verklaringen daarvan,

– gezien de verklaring van de top EU-Westelijke Balkan die op 17 december 2025 in Brussel werd gehouden,

– gezien het eindverslag van 23 september 2024 van de verkiezingswaarnemingsmissie van het Bureau voor Democratische Instellingen en Mensenrechten van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE/ODIHR) over de presidentsverkiezingen in Noord-Macedonië van 24 april 2024 en de parlementsverkiezingen van 8 mei 2024,

– gezien de 19e vergadering van het Stabilisatie- en Associatiecomité tussen de Europese Unie en de Republiek Noord-Macedonië,

– gezien de gezamenlijke aanbevelingen die zijn aangenomen tijdens de 24e bijeenkomst van de Gemengde Parlementaire Commissie EU-Noord-Macedonië op 26 en 27 november 2025 in Straatsburg,

– gezien zijn eerdere resoluties over Noord-Macedonië, met name zijn resolutie van 24 oktober 2019 over de opening van

toetredingsonderhandelingen met Noord-Macedonië en Albanië[4],

– gezien zijn resolutie van 29 februari 2024 over verdieping van de EU-integratie met het oog op toekomstige uitbreiding[5],

– gezien zijn resolutie van 11 maart 2026 over de EU-uitbreidingsstrategie[6],

– gezien de kaderovereenkomst van Ohrid uit 2001,

– gezien het Verdrag inzake vriendschap, goed nabuurschap en samenwerking tussen Bulgarije en Noord-Macedonië, dat op 1 augustus 2017 is ondertekend en in januari 2018 is geratificeerd,

– gezien de Definitieve Overeenkomst voor de regeling van de geschillen als beschreven in de Resoluties nrs. 817 (1993) en 845 (1993) van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties, de beëindiging van het interim-akkoord van 1995 en de instelling van een strategisch partnerschap tussen Griekenland en Noord-Macedonië op 17 juni 2018 (de zogenoemde Overeenkomst van Prespa),

– gezien de derde VN-conferentie over de standaardisatie van geografische benamingen in 1977,

– gezien de post-monitoringdialoog met Noord-Macedonië en het bijbehorende verslag dat op 8 januari 2026 door de Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa is aangenomen,

– gezien het zesde verslag van de Europese Commissie tegen Racisme en Onverdraagzaamheid over Noord-Macedonië, dat op 29 juni 2023 is aangenomen,

– gezien het gezamenlijke werkdocument van de diensten van de Commissie, getiteld “Objectives and Indicators to frame the implementation of the Gender Action Plan III (2021-25)” (Doelstellingen en indicatoren ter inkadering van de uitvoering van het genderactieplan III (2021-25)) (SWD(2020)0284) bij de gezamenlijke mededeling van de Commissie en de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid van 25 november 2020, getiteld “EU-genderactieplan (GAP) III – Een ambitieuze agenda inzake gendergelijkheid en de empowerment van vrouwen in het externe optreden van de EU” (JOIN(2020)0017), alsmede het uitvoeringsplan op landniveau (Country Level Implementation Plan – CLIP) voor Noord-Macedonië,

---

4 PB C 202 van 28.5.2021, blz. 86.
5 PB C, C/2024/6746, 26.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6746/oj.
6 Aangenomen teksten, P10_TA(2026)0077.

– gezien artikel 55 van zijn Reglement,

– gezien het verslag van de Commissie buitenlandse zaken (A10-0162/2026),

A. overwegende dat Noord-Macedonië sinds 2005 de status van kandidaat-lidstaat van de EU heeft en het screeningproces in december 2023 met succes heeft afgerond;

B. overwegende dat Noord-Macedonië zich strategisch blijft inzetten voor het EU-lidmaatschap en dat de nationale consensus tussen de politieke partijen niet is afgenomen en de steun voor EU-lidmaatschap onder de bevolking in vergelijking met 2024 met bijna 10 % is toegenomen tot 71 %;

C. overwegende dat het uitbreidingsbeleid van de EU nog steeds een strategische investering is in de vrede, democratie, stabiliteit en welvaart op het Europese continent, en dat de geloofwaardigheid van het toetredingsproces afhankelijk is van strikte voorwaarden en een rechtvaardige behandeling van kandidaat-lidstaten; overwegende dat kandidaat-lidstaten volledig moeten voldoen aan de criteria van Kopenhagen en de Europese waarden moeten eerbiedigen; overwegende dat bilaterale kwesties bilateraal en overeenkomstig het internationaal recht moeten worden opgelost en niet mogen worden gebruikt om het uitbreidingsproces te blokkeren of verder te politiseren; overwegende dat de geloofwaardigheid van het EU-uitbreidingsbeleid zowel afhangt van de kandidaat-lidstaten die hervormingen moeten doorvoeren als van de EU die haar toezeggingen moet nakomen zodra aan alle voorwaarden is voldaan;

D. overwegende dat het Parlement het Europese toekomstperspectief van Noord-Macedonië consequent heeft gesteund en een voortdurende dialoog is blijven voeren met de autoriteiten van Noord-Macedonië, belanghebbenden en maatschappelijke organisaties, en daarbij heeft benadrukt dat er duurzame hervormingen nodig zijn, dat de democratische waarden, de rechtsstaat en de mensenrechten moeten worden geëerbiedigd en dat de overeengekomen verbintenissen moeten worden nagekomen;

E. overwegende dat Noord-Macedonië blijft kampen met emigratie, wat op lange termijn risico’s inhoudt voor de financiële houdbaarheid van essentiële openbare diensten;

F. overwegende dat de politieke polarisatie, de beperkte samenwerking tussen de partijen en de trage uitvoering van hervormingen het vertrouwen en de betrokkenheid van de bevolking blijven ondergraven;

G. overwegende dat taal, identiteit en cultuur, met name in complexe historische contexten, inherent gevoelig liggen; overwegende dat de beslissing om dergelijke kwesties te behandelen bij de uitbreidingsgesprekken, het toetredingsproces van kandidaat-

lidstaten dreigt te bemoeilijken en te politiseren, en dat deze beslissing daarom met terughoudendheid en op verantwoorde wijze moet worden genomen, zodanig dat de integriteit van het EU-uitbreidingsbeleid behouden blijft;

H. overwegende dat Noord-Macedonië aantoonbare maar trage vooruitgang heeft geboekt bij de uitvoering van zijn hervormingsagenda, met voornamelijk hervormingen op andere gebieden dan de fundamentele kwesties; overwegende dat de uitvoering van de hervormingsagenda bijdraagt tot de modernisering en ontwikkeling van de samenleving, de economie en de instellingen van Noord-Macedonië;

I. overwegende dat de Raad heeft geconcludeerd dat de Raad bereid is zonder verder uitstel of aanvullende politieke besluiten een intergouvernementele conferentie te houden zodra Noord-Macedonië uitvoering heeft gegeven aan zijn toezegging om de vereiste grondwetswijzigingen af te ronden, in overeenstemming met zijn interne procedures;

J. overwegende dat afzonderlijke EU-lidstaten hun standpunt hebben geuit over het onderhandelingskader van Noord-Macedonië;

K. overwegende dat het vinden van een gemeenschappelijke manier om met het verleden om te gaan en een herdenkingscultuur tot stand te brengen op een wederzijds respectvolle manier de basis vormt waarop Bulgarije en Noord-Macedonië hun toekomstige betrekkingen moeten opbouwen; overwegende dat de betrekkingen tussen de toekomstige generaties van Noord-Macedonië en Bulgarije een weerspiegeling zullen zijn van de onderwijsprocessen in de twee landen;

1. spreekt nogmaals zijn volledige steun uit voor de inzet van Noord-Macedonië voor het EU-lidmaatschap, dat afhankelijk is van duidelijke en aantoonbare resultaten en strikte maar eerlijke voorwaarden, alsook voor de transformatieve veranderingen die nodig zijn om aan de toetredingscriteria te voldoen; prijst de inzet van het land voor Europese integratie en moedigt verdere inspanningen aan om werk te maken van hervormingen voor afstemming op de EU; herinnert er echter aan dat vooruitgang in de toetredingsonderhandelingen afhankelijk blijft van voortdurende en diepgaande hervormingen en uitsluitend gebaseerd blijft op verdienste;

2. betreurt het gebrek aan vooruitgang sinds zijn laatste verslag; benadrukt dat de politieke wil nieuw leven moet worden ingeblazen om het momentum voor hervormingen te creëren en dat er hiervoor duidelijk actie moet worden ondernomen, met betrekking tot de nodige grondwetswijzigingen, een constructieve samenwerking tussen partijen en een doeltreffend parlementair toezicht; begrijpt dat de grondwetswijzigingen belangrijk zijn, maar ook verdeeldheid

veroorzaken in een land dat veel obstakels heeft overwonnen om een onafhankelijke natie te worden; onderstreept in dit verband dat alle politieke belanghebbenden die zich inzetten voor het Europese traject van het land dringend hun krachten moeten bundelen om de nodige grondwetswijzigingen door te voeren zodat de eerste onderhandelingscluster kan worden geopend; herinnert eraan dat samenwerking tussen de partijen van essentieel belang zal blijven bij het aanpassen van de nationale wetgeving aan het EU-acquis tijdens de onderhandelingen;

3. verheugt zich over de recente politieke signalen in Noord-Macedonië over een hernieuwde toezegging om hervormingen door te voeren; benadrukt echter dat het land alleen zal worden beoordeeld op basis van het totale aantal doorgevoerde hervormingen; beklemtoont dat het ontbreken van samenwerking tussen de partijen om de grondwetswijzigingen te bevorderen geen excuus is om andere noodzakelijke hervormingen uit te stellen, die het land en zijn burgers ook los van het Europese traject ten goede zouden komen;

4. verzoekt de lidstaten, de Raad en de Commissie de voorspelbaarheid en geloofwaardigheid van het toetredingsproces te waarborgen, ook om de publieke steun voor toetreding in uitbreidingslanden te behouden; dringt er in dit opzicht bij de Europese Raad en de lidstaten op aan publiekelijk en ondubbelzinnig kenbaar te maken dat de Raad voornemens is om snel en onvoorwaardelijk zijn goedkeuring te geven om over te gaan op de volgende fase in de toetredingsonderhandelingen met Noord- Macedonië zodra aan de voorwaarden van zijn conclusies van 18 juli 2022 is voldaan; merkt op dat Noord-Macedonië een van de landen is met de langste status van kandidaat-lidstaat, sinds het twee decennia geleden de status kreeg toegekend; onderstreept dat mede doordat de Europese Raad herhaaldelijk de start van de toetredingsonderhandelingen met Noord-Macedonië heeft uitgesteld, de politieke belanghebbenden en de bevolking van het land een negatieve perceptie hebben gekregen van de vooruitzichten op toetreding;

5. wijst opnieuw op de oproep van de Europese Raad in zijn conclusies van 2024 over Noord-Macedonië om vaart te zetten achter het voltooien van de grondwetswijzigingen; herinnert eraan dat de Raad opnieuw heeft bevestigd dat de Raad bereid is om zonder verdere vertraging of aanvullende politieke besluiten een nieuwe intergouvernementele conferentie bijeen te roepen zodra Noord-Macedonië zijn toezegging is nagekomen, in overeenstemming met zijn interne procedures, alsook om daarna de eerste onderhandelingscluster zo spoedig mogelijk te openen, in overeenstemming met het onderhandelingskader;

6. prijst de inzet van de inwoners van Noord-Macedonië voor EU-integratie en hun steun voor dit project, twee decennia na de start van het proces; verzoekt de Commissie duidelijke voorstellen in te dienen over de wijze waarop instrumenten voor geleidelijke

integratie moeten worden toegepast en de doeltreffende uitvoering ervan moet worden gewaarborgd, met inbegrip van de instrumenten in het kader van het groeiplan voor de Westelijke Balkan, als aanvulling op en niet ter vervanging van volledig lidmaatschap en op zoveel mogelijk gebieden, zodat de burgers van Noord-Macedonië al vóór de toetreding kunnen profiteren van de EU-integratie;

7. herinnert aan de noodzaak van unanieme besluitvorming over het openen en afronden van toetredingsonderhandelingen als belangrijke politieke mijlpalen in het uitbreidingsproces; herhaalt zijn oproep om de daadkracht van de EU te vergroten door vereenvoudigde processen, zoals het gebruik van stemming met gekwalificeerde meerderheid in de tussenstappen van het uitbreidingsproces, volledig in overeenstemming met de Verdragen;

8. herinnert eraan dat bilaterale geschillen tussen landen moeten worden opgelost door middel van een open dialoog, onder meer met het maatschappelijk middenveld en deskundigen, en daadwerkelijke samenwerking, te goeder trouw en in overeenstemming met het internationaal recht, en dat deze geschillen niet mogen worden geïnstrumentaliseerd in het kader van het toetredingsproces;

9. onderstreept dat taalkundige, culturele en nationale identiteiten de ware fundamenten van elk land zijn en niet door derden in twijfel mogen worden getrokken; merkt voorts op dat dergelijke kwesties geen invloed mogen hebben op het EU-toetredingsproces, dat gericht is op de uitvoering van het EU-acquis en de afstemming op de waarden en beginselen van de EU zoals uiteengezet in de criteria van Kopenhagen en de beginselen van goede nabuurschapsbetrekkingen, en dat moet verlopen volgens objectieve criteria en uitsluitend gebaseerd mag zijn op verdienste; verwerpt ten stelligste etnisch-nationalistische retoriek, ook van politieke actoren, waarmee verdeeldheid wordt gezaaid en goede nabuurschapsbetrekkingen en betrekkingen tussen etnische groepen en gemeenschappen worden ondermijnd; verzoekt de EU meer inspanningen te leveren om dergelijke retoriek en de gevolgen ervan te beteugelen;

10. verheugt zich over de stabiliteit van de interetnische betrekkingen in Noord-Macedonië en de uitvoering van de kaderovereenkomst van Ohrid, onder meer door middel van mechanismen voor billijke vertegenwoordiging; verzoekt alle actoren de fundamenten van stabiliteit en integriteit van het land te beschermen, de betrekkingen, samenwerking en uitwisselingen tussen etnische en minderheidsgroepen en andere gemeenschappen te bevorderen en verdeeldheid zaaiende retoriek tegen te gaan;

11. neemt kennis van het besluit van het Grondwettelijk Hof van Noord-Macedonië van 18 september 2024 over de nietigverklaring van een aantal bepalingen betreffende quota voor vertegenwoordigers van Albanese en andere gemeenschappen in overheidsinstellingen;

onderstreept dat het bestuur van het land de multi-etnische samenstelling ervan moet weerspiegelen; verzoekt de autoriteiten te zorgen voor een passende en billijke vertegenwoordiging van alle gemeenschappen in overeenstemming met de kaderovereenkomst van Ohrid en het betrokken wetsontwerp te wijzigen en uit te voeren in volledige overeenstemming met het advies van de Commissie van Venetië en de EU-normen; dringt er bij de Noord-Macedonische autoriteiten op aan snel een oplossing te vinden voor de kwestie van het gebruik van het Albanees voor staatsexamens om te waarborgen dat de kaderovereenkomst van Ohrid zowel naar de geest als naar de letter kan worden uitgevoerd, en de studentenprotesten niet laaghartig af te schilderen als politiek gemotiveerd of destabiliserend;

12. merkt op dat het stabilisatie- en associatiecomité onlangs zijn waardering heeft geuit voor de geboekte vooruitgang bij het bereiken van de benchmarks voor de opening van de cluster fundamentele kwesties door middel van routekaarten voor de hervorming van het openbaar bestuur en voor de hoofdstukken over de rechtsstaat; moedigt Noord-Macedonië aan de voorbereidingen te treffen en het werk volledig af te ronden met betrekking tot de benchmarks voor de opening van de cluster fundamentele kwesties, in een transparant en zinvol raadplegingsproces met alle relevante belanghebbenden, met inbegrip van het maatschappelijk middenveld;

Werking van de democratische instellingen

13. merkt op dat de democratische instellingen in Noord-Macedonië weliswaar naar behoren functioneren, maar dat de politieke polarisatie blijft aanhouden waardoor de noodzakelijke hervormingen en benoemingen vertraging oplopen; betreurt dat het land geen pogingen heeft ondernomen om de grondwetswijzigingen door te voeren waartoe het zich heeft verbonden en die nodig zijn om de cluster fundamentele kwesties te openen; spoort alle in het parlement van de Republiek Noord-Macedonië vertegenwoordigde politieke partijen aan om af te stappen van de hevige campagneretoriek en op onpartijdige wijze samen te werken om tot een akkoord te komen over de noodzakelijke hervormingen; verzoekt de EU-instellingen en de lidstaten grotere inspanningen te leveren om de oplossing van deze kwestie te vergemakkelijken, onder meer door technische bijstand te verlenen en de dialoog te faciliteren;

14. onderstreept dat het parlementaire toezicht op de uitvoerende macht verder moet worden versterkt en dringt aan op betere controlemechanismen, met inbegrip van een grotere betrokkenheid van oppositiepartijen en actoren uit het maatschappelijk middenveld;

15. is ingenomen met het feit dat de lokale verkiezingen van oktober en november 2025 over het algemeen competitief waren en dat de verkiezingsadministratie zeer efficiënt te werk ging bij de

voorbereiding van de verkiezingen, ondanks enkele procedurele tekortkomingen; merkt op dat het kiesstelsel nog steeds niet uitgebreid hervormd is; dringt opnieuw aan op de uitvoering van de resterende aanbevelingen van het OVSE/ODIHR en de Commissie van Venetië op transparante wijze, en pleit ervoor hierbij alle relevante belanghebbenden te betrekken; pleit voorts voor meer transparantie over de financiering en uitgaven van politieke partijen en politieke reclame, zowel in de traditionele media als online, met name op sociale media; roept Noord-Macedonië ertoe op lacunes in de regelgeving waardoor verkiezingen kunnen worden beïnvloed, te dichten met name door politieke onlinereclame te reguleren, onder meer door de verplichte identificatie van sponsors, transparantie over uitgaven en zinvolle openbaarmaking van targetingcriteria, alsook door maatregelen te nemen met betrekking tot financieringskanalen door derden en campagnegerelateerde uitgavenkanalen; dringt aan op billijke overheidsfinanciering en een gelijke toegang tot de media voor alle politieke partijen en onafhankelijke kandidaten;

16. dringt aan op een daadwerkelijke en betekenisvolle verbetering van de politieke positie van vrouwen op lokaal, regionaal en nationaal niveau om hun deelname aan het verkiezingsproces en de politieke besluitvorming te vergroten; beveelt voorts aan genderquota in te voeren waar dat nog niet het geval is, om ervoor te zorgen dat de toezegging inzake genderevenwicht uit de nationale strategie voor gendergelijkheid wordt nageleefd;

17. is zich ervan bewust dat er matige vooruitgang is geboekt bij de hervorming van het openbaar bestuur en de digitale transformatie, waardoor de transparantie en efficiëntie in de overheidssector zijn verbeterd, onder meer door middel van de onlangs aangenomen wetgeving inzake elektronische identificatie in overeenstemming met de EU-regelgeving; merkt echter op dat verdere inspanningen nodig zijn, waaronder hervormingen van het lokaal zelfbestuur en een daadkrachtigere uitvoering van de strategie voor het openbaar bestuur 2023-2030, waardoor lokale overheden beter in staat zouden zijn om de burgers een betere dienstverlening te bieden, lokale en regionale ontwikkelingsstrategieën uit te werken en toe te passen en te garanderen dat de nodige administratieve capaciteit aanwezig is;

18. dringt aan op de verdere depolitisering van het openbaar bestuur en de volledige uitvoering van op verdienste gebaseerde wervingsprocedures en selectieprocedures voor het hoger management, in overeenstemming met de EU-normen;

19. is ingenomen met de recente benoeming van de nieuwe ombudspersoon; neemt met voldoening kennis van de organisatie van openbare hoorzittingen voor de benoeming van openbare ambten, waardoor de transparantie en de publieke controle toenemen; uit echter zijn bezorgdheid over de aanwijzingen voor politiek favoritisme bij de benoeming van leden van de commissie ter

voorkoming van en bescherming tegen discriminatie; benadrukt dat organen voor gelijke behandeling onafhankelijk en vrij van politieke inmenging moeten functioneren;

Media en maatschappelijk middenveld

20. is ingenomen met het feit dat Noord-Macedonië voldoende wettelijke garanties biedt voor de vrijheid van meningsuiting; wijst er echter op dat er nog verdere inspanningen nodig zijn om daadwerkelijk te komen tot een gunstig klimaat voor vrije en onafhankelijke media; verzoekt de media terughoudendheid te betrachten wanneer zij berichtgeving publiceert die de relaties tussen etnische groepen en gemeenschappen kan ondermijnen; benadrukt dat socialemediaplatforms harder moeten inzetten op con-tent-mo-de-ra-tie, vooral met betrekking tot haatzaaiende uitlatingen over etnische groepen; pleit verder voor de ontwikkeling van particuliere media op lokaal en regionaal niveau;

21. merkt op dat de doeltreffende uitvoering van de wettelijke bepalingen voor de bescherming van journalisten een uitdaging blijft, met name in gevallen van online-intimidatie en gendergerelateerd geweld tegen vrouwelijke journalisten; is bezorgd over het feit dat het gebrek aan specifieke wetgeving tegen SLAPP's (strategische rechtszaken tegen publieke participatie) en het geringe bewustzijn hierover bij rechters, advocaten en journalisten, belemmeringen blijven voor de doeltreffende bescherming van journalisten en publieke critici tegen SLAPP's; onderstreept dat er nationale wetgeving moet worden vastgesteld in overeenstemming met de anti-SLAPP-richtlijn[7]; uit zijn bezorgdheid over de sociaal-economische onzekerheid van mediawerkers, vooral met betrekking tot vrouwen die in de media werken; verzoekt de rechtshandhavings- en gerechtelijke ambtenaren te zorgen voor doeltreffende onderzoeken en sancties voor aanvallen, bedreigingen, intimidatie en druk ten aanzien van journalisten, met bijzondere aandacht voor vrouwelijke journalisten; dringt er bij de betrokken autoriteiten op aan alle gevallen van haatzaaiende uitlatingen, haatmisdrijven en intimidatie proactief te voorkomen en systematisch te vervolgen, gerelateerde aanvallen grondig te onderzoeken en de veiligheid en beveiliging van doelwitten, zoals journalisten, personen die tot minderheden behoren, gemeenschappen en andere kwetsbare groepen, te waarborgen;

22. neemt met bezorgdheid kennis van de stijgende concentratie van media-eigendom en het risico van onzichtbare macht via tussenpersonen; dringt aan op sterkere waarborgen voor

---

[7] Richtlijn (EU) 2024/1069 van het Europees Parlement en de Raad van 11 april 2024 betreffende bescherming van bij publieke participatie betrokken personen tegen kennelijk ongegronde vorderingen of misbruik van procesrecht ("strategische rechtszaken tegen publieke participatie") (PB L, 2024/1069, 16.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1069/oj).

redactionele onafhankelijkheid, transparante praktijken op het gebied van overheidsreclame en de bescherming van journalisten; wijst erop dat de media dringend effectief moet worden hervormd en dat er doeltreffende maatregelen tegen concentratie moeten worden genomen, zoals het garanderen van volledige transparantie over media-eigendom en over de toewijzing van overheidsmiddelen voor overheidsreclame, en dat de regelgeving inzake mededinging, staatssteun en intellectuele-eigendomsrechten dringend moet worden nageleefd; benadrukt dat de pluriformiteit van de media essentieel is voor democratische veerkracht; beklemtoont dat de onafhankelijkheid en capaciteit van de mediatoezichthouder, de publieke omroep en de toezichthouder voor elektronische communicatie moeten worden versterkt;

23. uit zijn bezorgdheid over de strategische overname van belangrijke televisiestations en nieuwsportalen door Hongaarse mediabazen, waardoor een anti-Europees discours zich verspreidt in het publieke debat in Noord-Macedonië;

24. is ernstig bezorgd over aanhoudende pogingen om het publieke debat te verstoren en het vertrouwen in democratische instellingen en het Europese traject van het land te ondermijnen door middel van gecoördineerde manipulatie van de informatieomgeving, waaronder heimelijke beïnvloedingsoperaties en kwaadwillige narratieven; verzoekt de EU en de lidstaten verdere inspanningen te leveren om Noord-Macedonië te ondersteunen bij de bestrijding van kwaadwillige buitenlandse inmenging in het land, onder meer door middel van technische bijstand; benadrukt dat kwaadwillige buitenlandse inmenging de institutionele geloofwaardigheid aantast en de samenleving polariseert; roept de autoriteiten op een alomvattend en geïnstitutionaliseerd kader voor democratische veerkracht tot stand te brengen met duidelijk omschreven verantwoordelijkheden, regelmatige risicobeoordelingen en openbare verslaglegging, in overeenstemming met de evoluerende normen van de EU voor de bescherming van democratische processen; dringt voorts aan op het verbeteren van de media- en digitale geletterdheid, het bevorderen van factchecking, het bestrijden van haatzaaiende uitlatingen in al hun vormen en het versterken van de weerbaarheid tegen hybride dreigingen die een bedreiging vormen voor de democratische waarden en de doelstelling van het land om lid te worden van de EU;

25. merkt op dat door het gebrek aan het vooruitzicht op EU-toetreding autoritaire actoren de afgelopen jaren ruimte hebben gekregen om hun invloed in het land te vergroten; pleit daarom voor transparante en op feiten gebaseerde publieke communicatie over EU-gerelateerde hervormingen en het toetredingsproces om de brede maatschappelijke steun te behouden en desinformatie tegen te gaan; dringt er in dit verband bij de Commissie op aan doeltreffender met de burgers in Noord-Macedonië te communiceren over het aanhoudende gebrek aan politieke wil om hervormingen door te

voeren die een antwoord zouden bieden op problemen waarmee alle burgers in Noord-Macedonië te maken hebben;

26. is ingenomen met de over het algemeen gunstige omgeving voor maatschappelijke organisaties, maar benadrukt dat het maatschappelijk middenveld meer moet worden betrokken bij prioritaire kwesties en openbare raadplegingen; neemt kennis van de reactivering van de raad voor samenwerking tussen de regering en het maatschappelijk middenveld; pleit voor transparante overheidsfinanciering voor maatschappelijke organisaties en een verbetering van de wetgeving en de afstemming ervan op de internationale normen, zoals aanbevelingen van de Commissie van Venetië en de Europese Commissie tegen Racisme en Onverdraagzaamheid; onderstreept dat het belangrijk is te zorgen voor inclusieve raadplegingen van en transparantie met maatschappelijke organisaties; verzoekt de Commissie steun te verlenen aan maatschappelijke organisaties die de uitvoering van EU-gerelateerde hervormingen grondig monitoren en, indien nodig, bekritiseren;

Grondrechten

27. onderstreept de verplichting van alle lidstaten van de Raad van Europa om hangende arresten van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens onverwijld uit te voeren; benadrukt dat alle wetswijzigingen moeten voldoen aan de internationale normen en aanbevelingen van de Commissie van Venetië en in overeenstemming moeten zijn met de aanbeveling van de Europese Commissie tegen Racisme en Onverdraagzaamheid, met inbegrip van de wet op verenigingen en stichtingen en de uitvoering van rechterlijke uitspraken met betrekking tot de registratie van verenigingen;

28. merkt op dat het rechtskader voor de grondrechten grotendeels in lijn ligt met de Europese normen; verzoekt de regering van Noord-Macedonië echter om de uitvoering van het rechtskader in de praktijk te versterken, in het bijzonder door het institutionele kader voor gendergelijkheid te verbeteren, te zorgen voor doeltreffende mechanismen voor bescherming tegen gendergerelateerd en huiselijk geweld, de toegang tot gezondheidszorg te garanderen en voldoende middelen toe te wijzen voor slachtofferhulp; dringt aan op de definitieve goedkeuring van de wet inzake gendergelijkheid, de wet inzake arbeidsbetrekkingen en de wet inzake preventie van en bescherming tegen intimidatie op het werk, in overeenstemming met de internationale normen en het EU-acquis, teneinde de levenskwaliteit van vrouwen te verbeteren door belangrijke kwesties op het gebied van gendergelijkheid aan te pakken, met name wat betreft de toegang tot het politieke, economische en sociale leven;

29. is ingenomen met de wijzigingen van het strafwetboek van 2023 om de nationale wetgeving in overeenstemming te brengen met het Verdrag van Istanbul; neemt met name kennis van de verschuiving

naar een op instemming gebaseerde definitie van verkrachting en de expliciete erkenning van gendergerelateerd geweld; is voorts ingenomen met de wijzigingen van 2026 om huiselijk en gendergerelateerd geweld strenger te vervolgen en de verspreiding van intieme beelden zonder instemming strafbaar te stellen; is van mening dat deze hervormingen een weerspiegeling zijn van een betekenisvolle afstemming op de Europese normen;

30. onderstreept dat de situatie van minderheden nog verder moet worden verbeterd, onder meer met betrekking tot het gebruik van talen, de bestrijding van discriminatie en de bevordering van diversiteit; is ingenomen met de vooruitgang die is geboekt met het actieplan voor de bescherming van de rechten van personen die tot minderheden of gemeenschappen behoren, en moedigt Noord-Macedonië aan dit plan op inclusieve wijze af te ronden door duidelijke benchmarks, meetbare indicatoren en een specifiek monitoringmechanisme vast te stellen, met als doel een doeltreffende bescherming tegen discriminatie te waarborgen en de grondrechten van alle burgers van Noord-Macedonië te verbeteren; dringt er bij de relevante politieke belanghebbenden op aan zich te onthouden van het gebruik van polariserende en escalerende taal die van invloed kan zijn op de relaties tussen gemeenschappen en minderheden;

31. benadrukt dat de etnische en culturele diversiteit van Noord-Macedonië van onschatbare waarde is en dat hieruit de kracht moet worden geput om een democratisch en inclusief bestuur verder te consolideren en het traject van Noord-Macedonië naar EU-lidmaatschap te versnellen; moedigt Noord-Macedonië aan al zijn etnische gemeenschappen in zijn grondwet op te nemen, inclusiviteit te bevorderen, diversiteit te beschermen, discriminatie te bestrijden en de sociale cohesie te versterken in overeenstemming met de Europese waarden en democratische beginselen, en gelijke rechten en kansen voor iedereen volledig te waarborgen;

32. dringt aan op meer inspanningen om de aanhoudende sociaal-economische uitsluiting van de Roma aan te pakken; dringt er bij de autoriteiten op aan te zorgen voor de doeltreffende uitvoering van de strategie voor de integratie van de Roma, met meetbare indicatoren, een passend institutioneel toezicht en adequate begrotingstoewijzing; uit zijn bezorgdheid over de aanhoudende segregatie in het onderwijs in bepaalde gemeenten en dringt aan op proactieve maatregelen om segregatie tegen te gaan;

33. stelt met bezorgdheid vast dat er nauwelijks vooruitgang is geboekt wat betreft de belemmeringen waarmee personen met een handicap in de meeste aspecten van het leven worden geconfronteerd; is voorstander van meer inspanningen om het juridische en institutionele kader voor de rechten van personen met een handicap te voltooien en de uitvoering en handhaving ervan te verbeteren; wijst op de aanhoudende structurele problemen in de

werkzaamheden van de commissie ter voorkoming van en bescherming tegen discriminatie van Noord-Macedonië, vanwege een gebrek aan middelen;

34. dringt erop aan de wettelijke bescherming van de rechten van lhbtiq+-personen te verbeteren en iets te doen aan haatzaaiende uitlatingen tegen de gemeenschap, ook online; is diep verontrust over de escalatie van de haatgevoelens tegenover lhbtiq+-personen en maatschappelijke organisaties in Noord-Macedonië;

35. dringt er bij alle politieke actoren op aan de wet inzake de burgerlijke stand te wijzigen, te zorgen voor snelle, toegankelijke en onbelemmerde wettelijke gendererkenning en een transparante juridische procedure vast te stellen in overeenstemming met internationale normen en het desbetreffende arrest van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens van 2019;

36. dringt er bij de autoriteiten op aan belangrijke antidiscriminatieterminologie terug op te nemen in de wet op het basisonderwijs en opnieuw regels in te voeren voor de verplichte melding van geweld op school om kwetsbare groepen te beschermen;

37. neemt met bezorgdheid kennis van de levensomstandigheden in gevangenissen in Noord-Macedonië, die dringend moeten worden verbeterd;

38. verheugt zich over de nauwere samenwerking op het gebied van grensbeheer en verzoekt Noord-Macedonië het migratiebeheer te versterken, criminele smokkelaarsnetwerken, mensenhandelaars en andere vormen van georganiseerde misdaad te bestrijden, de aanpassing aan het EU-acquis te verbeteren en aanhoudende uitdagingen bij de aanpak van reguliere en irreguliere migratie aan te pakken, met volledige eerbiediging van de mensenrechten en het internationaal recht; benadrukt dat illegale pushbacks aan de grenzen van Noord-Macedonië moeten worden voorkomen;

39. prijst de regering van Noord-Macedonië voor haar snelle reactie op de antisemitische brandstichting op een gebouw van de Joodse gemeenschap op 12 april 2026 in Skopje;

De rechtsstaat

40. uit zijn bezorgdheid over het gebrek aan vooruitgang op het vlak van het rechtsstelsel, de onafhankelijkheid van rechtbanken en het openbaar ministerie, en de ontoereikende inspanningen om de rechtsstaat en de kaders voor corruptiebestrijding te versterken; verzoekt politieke belanghebbenden dringend af te zien van politieke inmenging in de rechterlijke macht; neemt met bezorgdheid kennis van diepgewortelde structurele zwakheden en negatieve trends in de werking van de rechterlijke macht, waaronder ontoereikende financiering en personeelsbezetting van gerechtelijke instellingen,

waardoor de onafhankelijkheid ervan wordt ondermijnd; verzoekt Noord-Macedonië daarom de uitvoering van de strategie voor justitiële hervorming 2024-2028 te versnellen;

41. onderstreept dat het belangrijk is de integriteit en onafhankelijkheid van de rechterlijke macht te waarborgen, onder meer door de raad voor de rechtspraak te versterken in overeenstemming met de aanbeveling en het advies van de collegiale toetsing van de Commissie van Venetië van 2023;

42. uit zijn bezorgdheid over het feit dat door de wijzigingen van het strafwetboek in Noord-Macedonië, waarbij de verjaringstermijnen zijn verkort en straffen voor corruptie op hoog niveau en ambtsmisbruik zijn verlaagd, de lopende gerechtelijke procedures worden ondermijnd, waaronder spraakmakende zaken, wat leidt tot de perceptie van straffeloosheid voor prominente politieke actoren en een verdere afname van het publieke vertrouwen in de rechterlijke macht;

43. dringt er bij de bevoegde autoriteiten op aan te zorgen voor een passende follow-up van mogelijke gevallen van haatmisdrijven, ook zaken met betrekking tot etnische groepen en gemeenschappen;

44. stelt met bezorgdheid vast dat er geen vooruitgang is geboekt wat betreft het voorkomen en bestrijden van corruptie en dat corruptie in veel domeinen nog steeds wijdverbreid is; onderstreept dat er nog steeds sprake is van een grote en onverklaarbare kloof tussen formeel aangekondigde corruptieonderzoeken en gerechtelijke schuldigverklaringen in corruptiezaken op hoog niveau; roept de regering van Noord-Macedonië op de uitvoering van de nationale strategie voor de preventie van corruptie en belangenconflicten te verbeteren en een nieuw strafwetboek goed te keuren in overeenstemming met het EU-acquis en de internationale normen; dringt voorts aan op een verbetering van de nog steeds slechte bescherming van klokkenluiders, waardoor personen worden ontmoedigd om gevallen van corruptie te melden; is echter ingenomen met de actieve deelname van Noord-Macedonië aan het Internationaal Verdrag inzake de uitwisseling van gegevens voor de verificatie van vermogensverklaringen, waardoor het land zich positioneert als een regionaal referentiepunt binnen dit mechanisme;

45. dringt aan op de tijdige goedkeuring van een alomvattende corruptiebestrijdingsstrategie voor 2026-2030 met duidelijke verantwoordelijkheden en meetbare streefdoelen, en pleit voor de uitvoering van de openstaande aanbevelingen van de Groep van Staten tegen Corruptie (Greco);

46. stelt bezorgd vast dat vertragingen in gerechtelijke procedures en het gebrek aan middelen obstakels blijven voor de opbouw van een solide staat van dienst op het gebied van corruptiezaken op hoog niveau; dringt met name aan op onderzoeken en definitieve

veroordelingen in corruptiezaken op hoog niveau, die als voorbeeld kunnen dienen voor de aanpak van corruptie op alle niveaus en voor het niet aanvaarden van straffeloosheid;

47. merkt op dat het gepercipieerde vertrouwen in de rechterlijke macht nog steeds zeer laag is en dat verdere inspanningen nodig zijn om ongepaste beïnvloeding en intimidatie te voorkomen;

48. verzoekt Noord-Macedonië zijn inspanningen tegen witwaspraktijken op te voeren;

49. dringt aan op grotere inspanningen voor de doeltreffende bestrijding van georganiseerde misdaad; verzoekt de regering van Noord-Macedonië de nationale wetgeving inzake wapens, verdovende middelen en psychotrope stoffen in overeenstemming te brengen met het EU-acquis;

50. moedigt de nationale autoriteiten aan een alomvattend ondersteuningskader voor vrouwelijke overlevenden van gendergerelateerd geweld vast te stellen, met inbegrip van het verlenen van wettelijk gegarandeerde financiële bijstand, het waarborgen van gratis rechtsbijstand en vrijstelling van gerechtskosten, het opzetten van een staatsfonds ter dekking van onbetaalde kinderbijslag en het verhogen van investeringen in de verbetering van de economische positie van vrouwen door middel van gerichte opleiding, sociale ondernemingen en lokale werkgelegenheidsinitiatieven;

Sociaal-economische hervormingen

51. steunt de voortdurende inspanningen om de economie te moderniseren, iets te doen aan de discrepanties tussen gevraagde en aangeboden vaardigheden, de digitale economie te versterken en het ondernemingsklimaat te verbeteren, in lijn met maatregelen om het hoofd te bieden aan de concurrentiedruk op de interne markt van de EU; benadrukt dat duurzame economische groei afhankelijk is van de rechtsstaat, de voorspelbaarheid van de rechterlijke macht en doeltreffende maatregelen tegen corruptie; dringt erop aan de organieke begrotingswet van 2023 uit te voeren, begrotingsregels in te voeren, een begrotingsraad op te zetten, en de procedure voor de begroting op middellange termijn te versterken;

52. benadrukt dat het nodig is sociale uitdagingen aan te pakken, hoogwaardige beleidsmaatregelen voor werkgelegenheid te waarborgen, sociale convergentie in de richting van EU-normen te bevorderen en vooruitgang te boeken met betrekking tot de Europese pijler van sociale rechten;

53. verheugt zich erover dat er een begin is gemaakt met de uitvoering van de hervormingsagenda en het meerjarig werkprogramma in het kader van de hervormings- en groeifaciliteit voor de Westelijke Balkan, die op schema ligt om burgers concrete voordelen te bieden;

moedigt Noord-Macedonië aan de uitvoering van zijn hervormingsagenda voort te zetten; benadrukt dat de hervormingsagenda aanzienlijk sneller moet worden uitgevoerd en resultaten moet opleveren, met name wat betreft de cluster fundamentele kwesties; wijst erop dat de uitbetaling van middelen strikt gekoppeld moet blijven aan het behalen van de overeengekomen hervormingsdoelstellingen en mijlpalen; is ingenomen met de goedkeuring van het alomvattende cyberbeveiligingskader en de geactualiseerde wet inzake elektronische documenten, elektronische identificatie en vertrouwensdiensten; is ingenomen met de objectieve en op feiten gebaseerde manier waarop de Commissie de uitvoering van hervormingsstappen tot nu toe heeft beoordeeld; is zeer ingenomen met de recente uitbetaling van 65,7 miljoen EUR aan Noord-Macedonië in het kader van de hervormings- en groeifaciliteit, na een positieve beoordeling van de uitvoering van hervormingen, met name op het gebied van digitalisering en onderwijs;

54. dringt er bij de EU en Noord-Macedonië op aan te streven naar een versterkt toezicht en zinvolle participatie van maatschappelijke organisaties, bedrijfsverenigingen en sociale partners in alle fasen van de hervormings- en groeifaciliteit voor de Westelijke Balkan, met inbegrip van het ontwerp van hervormingsmaatregelen, de uitvoering van projecten en de monitoring van resultaten; herinnert eraan dat het ondernemingsklimaat en de werking van de markteconomie moeten worden verbeterd; pleit ervoor meer de nadruk te leggen op maatregelen om marktverstoringen te corrigeren en op sociale beschermingsmaatregelen; ijvert voor een verhoogde aandacht voor negatieve demografische trends en het aanpakken van de informele economie en de negatieve sociale en fiscale gevolgen daarvan;

55. verzoekt de autoriteiten om in de wet en in de praktijk de onafhankelijkheid en legitieme rol van representatieve vakbonden te waarborgen en erop toe te zien dat de fundamentele arbeidsrechten worden geëerbiedigd, ook bij collectieve onderhandelingen; verzoekt de autoriteiten voorts te zorgen voor een constructieve en zinvolle dialoog met vakbonden om dringende kwesties zoals lonen, arbeidsomstandigheden en sociale bescherming aan te pakken, wat betreft platformwerk;

56. erkent het strategische belang van de culturele en creatieve sectoren en de noodzaak van een stabiel, op de EU afgestemd kader voor auteursrechten; verzoekt Noord-Macedonië te zorgen voor een billijke vergoeding voor auteurs en uitvoerende kunstenaars, het collectief beheer van rechten op het EU-acquis af te stemmen en de handhaving ten aanzien van piraterij te versterken; onderstreept dat door een zwakke bescherming van de houders van rechten de duurzaamheid van de media en de ontwikkeling van hoogwaardige audiovisuele inhoud worden ondermijnd;

57. dringt aan op de verdere toepassing van strategieën voor de arbeidsmarktactivering van jongeren, langdurig werklozen, laaggeschoolden en kwetsbare groepen, zoals vrouwen, personen met een handicap, de Roma en Egyptenaren;

58. moedigt aan het jeugdbeleid te versterken door de wet inzake jongerenparticipatie en jeugdbeleid te wijzigen, te zorgen voor doeltreffende monitoring en de vaststelling van een specifieke begrotingswet en lokale jeugdstructuren te verbeteren;

59. is ingenomen met de opname van Noord-Macedonië in het geografische toepassingsgebied van de gemeenschappelijke eurobetalingsruimte (SEPA);

60. is zeer ingenomen met het voorstel van de Commissie en de toestemming van de Raad om onderhandelingen te openen om de EU-regeling “roaming tegen thuistarief” uit te breiden tot Albanië, Bosnië en Herzegovina, Kosovo, Montenegro, Noord-Macedonië en Servië, en verzoekt de Commissie en de partners van de Westelijke Balkan snel de nodige stappen te zetten om de roamingmarkten van de EU en de partners van de Westelijke Balkan wederzijds open te stellen; benadrukt dat de uitbreiding van het “roaming tegen thuistarief”-gebied tot de Westelijke Balkan tastbare voordelen zou opleveren voor zowel burgers als bedrijven, door contacten tussen mensen te bevorderen, economische banden te stimuleren, uitwisselingen op onderwijsgebied te ondersteunen en toerisme te vergemakkelijken;

61. verzoekt Noord-Macedonië zich aan te passen aan het EU-acquis inzake de screening van buitenlandse directe investeringen;

Milieu, biodiversiteit, energie en vervoer

62. dringt aan op meer investeringen in vervoers- en energie-infrastructuur en op inspanningen om de vervoers-, energie- en milieuwetgeving meer in overeenstemming te brengen met de EU-normen; pleit ervoor de nationale wetgeving af te stemmen op de EU-regels inzake passagiersrechten; onderstreept dat de connectiviteit moet worden versterkt en dat moet worden gezorgd voor onbelemmerde handelsstromen, met name in het wegverkeer; dringt aan op de invoering van het inreis-uitreissysteem van de EU, rekening houdend met de gevolgen ervan voor beroepschauffeurs en toeleveringsketens;

63. benadrukt het belang van grensoverschrijdende verbindingen zoals de corridors VIII en X van het trans-Europees vervoersnetwerk (TEN-T), aangezien deze van cruciaal belang zijn om de economische samenwerking met buurlanden te vergroten en contacten tussen mensen te bevorderen; rekent op de daadwerkelijke uitvoering van de aangegane verbintenissen; is ingenomen met de overeenkomst tussen Bulgarije en Noord-Macedonië over de bouw van een grensoverschrijdende spoorwegtunnel, wat een beslissende stap is

om de spoorverbinding langs corridor VIII te voltooien; wijst op het strategische belang van corridor VIII voor de geostrategische autonomie van de EU en de NAVO, die als een belangrijke logistieke route langs de zuidelijke flank van de NAVO fungeert;

64. is ingenomen met de goedkeuring van de energiewet in mei 2025, maar onderstreept dat het land nog steeds sterk afhankelijk is van steenkool; dringt aan op een snelle uitrol van hernieuwbare energie en meer aandacht voor energie-efficiëntie, met name voor gebouwen;

65. betreurt dat er weinig vooruitgang is geboekt op het gebied van milieuwetgeving; dringt er met name op aan dringende maatregelen te nemen voor de lucht- en waterkwaliteit en het afvalwaterbeheer, onder meer door verhoogde en duidelijk geoormerkte nationale financiering voor watervoorziening en sanitaire infrastructuur in stedelijke en plattelandsgebieden, waarbij dorpswatervoorzieningen waar mogelijk in openbare nutsvoorzieningen worden geïntegreerd, met duidelijk toegewezen institutionele verantwoordelijkheden, en regelmatige sanitaire en laboratoriumcontroles worden gewaarborgd, met openbaarmaking van de resultaten en een versterkt toezicht op inspecties, met inbegrip van de invoering van sancties voor ongereguleerde, slecht onderhouden of vervuilende systemen;

66. neemt bezorgd kennis van de aanhoudend hoge niveaus van luchtverontreiniging, met name in stedelijke gebieden, die sterk verband houden met de verbranding van steenkool en de productie van cement; spreekt in dit verband zijn ernstige bezorgdheid uit over de nieuwe wet inzake de controle van industriële emissies en dringt er bij de autoriteiten op aan deze te wijzigen door middel van een transparante en inclusieve openbare procedure waarbij alle relevante belanghebbenden, met name milieudeskundigen en maatschappelijke organisaties, worden betrokken; benadrukt dat de luchtkwaliteit in steden dringend moet worden verbeterd, onder meer door middel van maatregelen zoals de invoering van lage-emissiezones en de aanschaf van moderne, minder vervuilende voertuigen voor openbaar vervoer;

67. neemt met bezorgdheid kennis van de beperkte vooruitgang bij de uitvoering van horizontale milieuwetgeving en dringt er bij Noord-Macedonië op aan zijn regelgeving volledig af te stemmen op de richtlijn inzake milieueffectbeoordeling[8] en de richtlijn inzake strategische milieueffectbeoordeling[9], met inbegrip van secundaire

---

8 Richtlijn 2011/92/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011 betreffende de milieueffectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten (PB L 26 van 28.1.2012, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/92/oj).

9 Richtlijn 2001/42/EG van het Europees Parlement en de Raad van 27 juni 2001 betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's (PB L 197 van 21.7.2001, blz. 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2001/42/oj).

wetgeving met betrekking tot kleine waterkrachtprojecten, en deze doeltreffend uit te voeren;

68. dringt er bij de regering van Noord-Macedonië en de lokale autoriteiten op aan meer inspanningen te leveren voor de biodiversiteit, te zorgen voor de doeltreffende rechtsbescherming van Emerald-gebieden die in het kader van het Verdrag van Bern zijn aangewezen, en toekomstige Natura 2000-gebieden sneller in kaart te brengen en aan te wijzen; dringt er bij de regering van Noord-Macedonië op aan prioriteit te geven aan en vaart te zetten achter de vaststelling van een nieuwe wet inzake natuurbescherming ter vervanging van het verouderde rechtskader en deze volledig af te stemmen op de habitatrichtlijn[10] en vogelrichtlijn[11] van de EU;

69. is ingenomen met de voortzetting van de samenwerking tussen Noord-Macedonië en Kosovo en Albanië met betrekking tot het grensoverschrijdende nationale park Šar Planina; herhaalt dat het dringend noodzakelijk is de wet inzake het opnieuw uitroepen van het nationaal park Mavrovo goed te keuren en het beheersplan ervan af te ronden en doeltreffend uit te voeren; moedigt aan dat Jablanica in de nationale lijst van beschermde gebieden wordt opgenomen; dringt er bij Noord-Macedonië op aan een nationaal actie- en beheersplan voor de instandhouding van de Balkanlynx te ontwikkelen en uit te voeren, in overeenstemming met de regionale strategie en in samenwerking met buurlanden, onder meer met het oog op het behoud van de ecologische connectiviteit tussen belangrijke habitats, waaronder de nationale parken Mavrovo en Jablanica, en grensoverschrijdende gebieden;

Regionale samenwerking en buitenlands beleid

70. is ingenomen met de waardevolle en aanzienlijke bijdrage van Noord-Macedonië aan de regionale samenwerking en stabiliteit via zijn betrokkenheid bij regionale economische en diplomatieke initiatieven, zoals het proces van Berlijn, het groeiplan voor de Westelijke Balkan en de uitvoering van overeenkomsten voor de gemeenschappelijke regionale markt;

71. roept Noord-Macedonië ertoe op zich consequent in te zetten voor de dialoog en samenwerking met buurlanden om de regionale stabiliteit te versterken en het wederzijds vertrouwen te bevorderen; pleit voor de verdere bevordering van interpersoonlijke contacten in Zuidoost-Europa; benadrukt het belang van de uitvoering van internationale overeenkomsten te goeder trouw, zoals de Overeenkomst van Prespa

---

10 Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PB L 206 van 22.7.1992, blz. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1992/43/oj).

11 Richtlijn 2009/147/EG van het Europees Parlement en de Raad van 30 november 2009 inzake het behoud van de vogelstand (PB L 20 van 26.1.2010, blz. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/147/oj).

en het Verdrag inzake vriendschap, goed nabuurschap en samenwerking met Bulgarije;

72. is zich ervan bewust dat er verschillende interpretaties bestaan met betrekking tot de historische kenmerken van de Macedonische samenleving; onderstreept dat met het verslag niet wordt beoogd vooruit te lopen op of beperkingen op te leggen aan het wetenschappelijk debat over deze kwesties, en dat dergelijke interpretaties evenmin van invloed zijn op de beoordeling van de vooruitgang van Noord-Macedonië op weg naar EU-toetreding, die blijft berusten op de criteria van Kopenhagen en de beginselen van goede nabuurschapsbetrekkingen; dringt er bij alle partijen op aan de werkzaamheden van de gezamenlijke multidisciplinaire deskundigencommissie inzake historische en onderwijskundige aangelegenheden van Bulgarije en Noord-Macedonië te hervatten en deze werkzaamheden te goeder trouw uit te voeren om zo de samenlevingen dichter bij elkaar te brengen; veroordeelt iedere poging tot het vervangen van historische monumenten en/of kunstvoorwerpen, met inbegrip van de vernieling van authentiek cultureel erfgoed; betreurt de vernietiging en vervalsing van Bulgaarse opschriften;

73. uit zijn ernstige bezorgdheid over het feit dat de gezamenlijke intergouvernementele commissie, die is opgericht uit hoofde van artikel 12 van het Verdrag inzake vriendschap, goed nabuurschap en samenwerking, voor het laatst is bijeengekomen op 17 juli 2022 en dat er sindsdien geen nieuwe zitting is gehouden; dringt er bij de regeringen van Bulgarije en Noord-Macedonië op aan snel een derde zitting van de gezamenlijke intergouvernementele commissie te organiseren om door te gaan met de uitvoering van het verdrag en de bijbehorende protocollen;

74. verzoekt de in het kader van het Verdrag inzake vriendschap, goed nabuurschap en samenwerking met Bulgarije tot stand gebrachte gezamenlijke multidisciplinaire deskundigencommissie inzake historische en onderwijskundige aangelegenheden in Bulgarije en Noord-Macedonië, met klem duidelijke en tastbare resultaten te boeken; benadrukt dat de teksten een weergave moeten zijn van de interpretatie van historische feiten en figuren uit de gemeenschappelijke geschiedenis van beide volken, op basis van objectieve, authentieke en empirisch onderbouwde historische bronnen en documenten, wetenschappelijke interpretatie en historische gebeurtenissen, zoals bepaald in het tweede protocol bij het verdrag met Bulgarije;

75. neemt met bezorgdheid kennis van de steeds sterkere banden tussen Noord-Macedonië en de regering van Servië, die een illiberale agenda nastreeft; waarschuwt voorts voor de toenemende economische en politieke invloed van China in de regio, in het bijzonder via infrastructuurprojecten en kredietverlening; neemt met evenveel bezorgdheid kennis van berichten over Russische pogingen

om invloed uit te oefenen in Noord-Macedonië; verzoekt de EU Noord-Macedonië te ondersteunen om zich weerbaarder te maken tegen externe invloed die wordt uitgeoefend via religieuze netwerken; uit zijn bezorgdheid over narratieven die in de regio worden verspreid en waarmee de soevereiniteit en territoriale integriteit van landen in twijfel wordt getrokken, met inbegrip van de zogenoemde Servische wereld;

76. herinnert eraan dat de archieven van de Joegoslavische geheime dienst (UDBA en KOS), die zowel in Noord-Macedonië als in Servië worden bewaard, moeten worden opengesteld; benadrukt dat deze archieven voor de hele regio moeten worden opengesteld om transparant om te gaan met het totalitaire verleden, teneinde de democratie, verantwoordingsplicht en de instellingen in de Westelijke Balkan te versterken;

77. waardeert het dat Noord-Macedonië zich sterk en reeds lange tijd achter het buitenlands, veiligheids- en defensiebeleid van de EU schaart, onder meer op het gebied van beperkende maatregelen; betreurt echter dat het land zich steeds vaker onthoudt bij belangrijke stemmingen in internationale organen, in plaats van het meerderheidsstandpunt van de EU te volgen; verzoekt de regering van Noord-Macedonië bijgevolg om in geval van twijfel zich aan te sluiten bij het meerderheidsstandpunt binnen de EU; wijst op het geostrategische belang van Noord-Macedonië en zijn belangrijke rol als lid van de NAVO; is ingenomen met de actieve deelname van het land aan EU-missies en -operaties in het kader van het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid en zijn bijdrage aan de leidende rol van de EU op het gebied van vredeshandhaving, conflictpreventie en internationale crisisbeheersing; verheugt zich erover dat Noord-Macedonië bereid is om nauwer samen te werken met de EU in het kader van het veiligheids- en defensiepartnerschap;

°

° °

78. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de voorzitter van de Europese Raad, de Raad, de Commissie en de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid, alsmede aan de regeringen en parlementen van de lidstaten en aan de president, de regering en het parlement van de Republiek Noord-Macedonië.